

סיקורת

אירועים תרבותיים, ובעיקר אלייליזמר וכוכבי טרנס, מכתובים לא פעם את העסקה האחרונה באופנה. כך קרה עם בוני וקלייד ואופנת תחילת המאה ה-20 אמריקה, שהוחייה שוב בשנות ה-70. המקשר של לז'י הביא למרומי ה' אופנתיות את החולצות מעטרות התחרה של המאה ה-19.

עתה כבר הולידה לידי קרולין למב אופנה משלה, בעיצוב תכשיט שהוא בגד. בסרט על פילגשו השערורייתית של לורד ביירון, מופיעה השחקנית שרה מילס ל' נשף מסיכות מחופשת לכושיית קטנה, כשלבושה העליון הוא אפודת זהב מחוררת. בהשראתה מדגימה עתה דוגמנית הצמרת הלונדונית אן ווסט את אופנת התכשיטים החדשה — אפודת כסף, יצירתו של המעצב דויד גולדברג.

השבוע, עם פתיחת תערוכת התכשיטים של הגולדסמיט'הול לונדון, בגלריה גרא ביפו העתיקה, אפשר יהיה לראות את האפודה השקופה שהגיעה לתערוכה — אך ללא הדוגמנית שבחוכה.

תיאטרון

הצ'ופצ'יק של

דוקטור פאוסטוס

דוקטור פאוסטוס. מאת כריס' טופר מרלו. בבימוי רופ' אריה זקס בתיאטרון "הבימה".

הנריק איבסן וכריסטופר מרלו לא נפגשו מעולם, אבל עבודתו של תיאטרון הבימה, אפשר יהיה לכרוך את שניהם בפסר'הזכרונות שיתאר את הכשלונות הנוצצים של הבימה.

המקור של שרה מייזס — המילוי נשאר בלונדון

התכשיט של דויד גולדברג — החורים הגיעו ליפו

לחלוטין את הדמויות המשתמשות בשי' רותיהן.

יוסי פולק יורק את המונולוגים במני גינה ניסים-אלונית טיפוסית, כשהוא נעזר בצווחות מן הרגע בו הוא עולה על הבימה. הוא מוקף באוסף של חובכים ה' מעוותים את קולותיהם. משיגים לכל היותר פארודיה נפוחה ובלתי מספקת על המלאך הטוב והמלאך הרע וכל שאר הסטא-טיסטים בעולם התחתון.

העיבוד המודרניסטי מוסיף לפארודיה הצעקנית מימד של ביודור בנוסח הגשש החיזור: בין שבעת החטאים בשאלו מופיע למשל הטא חרמנות. במקרה זה, עדיף הגשש החיזור והצ'ופצ'יק של הר' קומקום על צ'ופצ'יקו של דוקטור פאוסטוס.

שנפתולי כפירה אחוהו, ראה המעבד וה' במאי זקס מול עיניו את כל המשוגעים הנאורים בני תקופתנו.

זה יכול להיות מדען הרוצה להכניע את השמש, או מנהיג פוליטי אחוז שיגעון-גדלות וניסרף, כשעליו לשאת ב' אחריות.

כל עיבוד או פירוש הוא לגיטימי — אם היה מוצא לו כיסוי בעיצוב הדמויות. אבל כוונות לחדר, ותוצאות לחדר: מרגע בו מתחיל מיצעד התלבושות לדבר — מסתבר שמדובר בהצגה ברמת בית-ספר, מבחינה היצונית הכל מרהיב: תפאורה מקסימה של אריה נבון, ותלבושות מלאות-השראה של רות דר, מצליחות לטשטש

כי דוקטור פאוסטוס של מרלו, הצגתו החדשה של התיאטרון ופר'גינט של איבסן, מן השנה שעברה — ימצאו הרבה נושאים משותפים, כשינוחו במחסן התפאורות:

שניהם יצירות שפיתו באפשרויותיהן את הנהלת התיאטרון — הבטיחו פרשנות מרתקת מצד הבמאי טרום-בכורה — והסתברו כאחיות-עיניים שעלתה הרבה כסף, עם רדת המסך הראשון. הסיפור האליזבטני על פיתויו נפילתו וקיללתו של דוקטור פאוסטוס, ששרד ב' כמה נוסחאות לא גמורות מן המאה השש-עשרה, קרץ לפרופסור אריה זקס בקריצה מפיסטופלית.

אלא שבמקום דוקטור פאוסטוס, המלומד

גדעון שמר: פסיכולוגיה זה פטרוזיליה

שמר בפניו האחרות של שולם עליכם — אהבה לסבתא. לאמא ולנכדה

גדולים לשבת כשרגליהם אל האש, ו' לכתוב תיאורים על הטבע ועל היער הירוק ועל הניית הים על חופי החול... מומחים גדולים לכתוב תיאורים על הטבע. אינני קורא אותם כלל, כשאני נוטל לידי ספר ונוכח לדעת שהשמש זורחת, הירח מטייל בשמיים, הציפורים מצייצות — או אז נוטל אני את הספר ומשליכו לארץ."

שולם עליכם האחר. שולם עליכם ו' פתוח להשפעות העולם הרחב. והיודע להתמודד עימן: "מה פרוש פסיכולוגיה? פסיכולוגיה זה פטרוזיליה. זה יפה, יש לזה ריח טוב, וכששמים בתבשיל, הרי זה טעים. צא אם כן, ולעס פטרוזיליה!" שולם עליכם האחר, שולם עליכם ש' הגיב על קארל מרכס ועל אופנות ב' פוליטיקה, על אידיאולוגיות ועל מהפכנים, על תיאוריות ועל אמנות: "קארל מרכס זה תיאוריה, ותיאוריה משתנה. היום תיאוריה כזאת, מחר תיאוריה כזאת, ואילו גרף טולסטוי הוא אמן גדול והאמנות היא נצחית."

פושעת של רופאים. השני בגלל שהפילוהו בפח בעסקים. השלישי, בהיותו מהפכן מייצר פצצות. גיבורו של שולם עליכם אוהב את ה' שלוש. מלווה אותן עד כלות נשמתו. הוא נשאר רווק כל ימיו, ומקדיש את כל מאווייו לשלוש הנשים. וכשהוא בא להתוודות לפני שולם עליכם בשאלו: "למה בזכותי את חיי?" יודע הסופר, יודע השחקן, ויודעים כל השומעים אותו, כי למעשה חיינו היו מלאים. שולם עליכם האחר, שולם עליכם שהגיב על כל נושא שבעולם, ניגלה לפתע דרך העדותיו הכואבות של יהודי שאינו יהודון, ואינו עני ומרוד, ושאינו טומן ראשו בחול: "אני יודע שאינך סובל כאשר אומרים, היהודונים שלנו, אבל איך אפשר לקרוא להם אחרת, כשהם בכל זאת, עם שכזה? אתה יכול לכנות אותי אנטישמי ואיך שתרצה כה ידעו האנטישמים כל צרה וחולי, כפי שאין הם מתחילים לדעת טבעו של יהודי". שולם עליכם האחר, שולם עליכם שהגיב על כותבי הרומנים: "מומחים

חריטים, כולם כבר התרגלו למולדרמות שלו, על עניים מרדלים שבכלזאת טוב להם, על הכלה המקבלת סוף-סוף את החתן, אבל אם היה קטע בו הצליף שולם עליכם במה שכינה "יהודונים" — לא הירשו לתרגם זאת. היום, 50 שנה לאחר מותו, משפקעו הזכריות על יצירותיו, תירגם אריה אהרוני מנודרמה שכתב שולם עליכם, ושמה שלוש אלמנות. כאן, מתגלה לפתע טר' גיקון עמוק, המצליף ביהדות כמי שאהב את בנו ואינו חוסך שבטו. בשלוש אלמנות מופיע יהודי גא, עשיר ומיוזנטרופ, המתרחק מן החברה היהודית, אותה הוא מתעב. הוא אוהב אהבה נואשת שלש נשים: הראשונה — אשת חבר שנותרה עם תינוקת, השנייה, התינוקת, שגדלה, והוא מתאהב בה. היא נישאת, מתאלמנת, ונשארת עם תינוקת, זו גדלה, מתחתנת, מתאלמנת — וגם בעלה מת.

יום אחד בא אלי המתרגם אריה אהרוני והניח על שולחני סיסרון בן 40 עמודים. קרא זאת, אמר לי, והוסיף: "כולם חושבים שהם מכינים את שולם עליכם אך אף אחד אינו מכיר אותו. הלא רק שלוש מכל כתביו תורגם עד היום. ומה על שני השלישים האחרים?" כך מתאר גדעון שמר את פגישתו ה' מחדשת עם שולם עליכם, לפני כחצי שנה, כשהדי המחזמר המוסרט כבר על הגג טרם שכחו. לדעתו של שמר, שעסק בששת החדר שים האחרונים בדבר אחד ויחד — חקר שולם עליכם, כתביו תרגומו, ובעיקר יצירותיו שלא תורגמו — נעשה עוול גדול למספר היהודי הגדול, שרומן רולן ניסה לחקותו (לפי עדותו של רולן עצמו, שהישווה את קולה ברוניון שלו לטוביה החולב).